

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 19. prosenca 1860.

List 2.

Marija v rajskim vertu.

V vertu tam unkraj sveta
Rajske cvetke nam cveto;
Alj ne vidi jih oko! —
Tam svetost svoj dom ima; —
Tam v rokah nevesta sveta
Sinka ima Boga Očeta,
Vanj zaljubljena medli! —
Polna svete čistosti,
Polna Božje milosti;
Njega volji se zroči.
In ponižna se skazuje,
Mu serce in vse daruje.

Glejte Déte presveto
Materi v naročji spi,
Serce z njega govori,
Kako mater prelepo
Ljubi, in se z njo raduje,
Čast in hvalo nji skazuje;
Angeljci okrog stojé
Za veselje ino čast.
In uživaje rajsko slast,
Vstreči njemu hrepené;
Rajske vénce mu pletejo,
Rajske pesmi mu pojejo.

E. Tomšič.

Čast Marije Device.

O sveta Devica!
Lej, večna je čast,
Mogočna Kraljica!
Lej, večna oblast,
K' jo Bog Ti je dal,
Od kar Te je zbral
Za Mater Sinu — nas
Rešit težav.
Še preden je stavil
V tečaje zemljó,
In preden je vgradil,
Studencov mejó;
Še solnce svitlo
Na nebu ni blo,
Ime je že Tvoje
Zvoljeno blo.

Še preden migljale
So zvezde svitlé,
Na nebu kazale
Neznane ceste,
Po kterih ko kdaj
Leskečejo zdaj,
Si bila že v Njemu
Od vekomaj.
In preden cvetlice
Imele so rast,
In pred ko so tice
Zapele Mu čast.
In pred ko spozná
Ga angel — Bogá —
Je bival le Bog —
Bila si Ti.

O sveta Devica!
Lej, večna je čast,
Mogočna Kraljica!
Lej, večna oblast,
K' jo Bog Ti je dal,
Od kar Te je zbral
Za Mater Sinu — nas
Rešit težav.

Janes.

Marija pomočnica kristjanov.

O Marija, ti kraljica,
Si kristjanam pomočnica,
To mi terdno verjemo,
Torej k tebi pribežmo;
Vselej si nam pomagala,
Milo mater se skazala.
Kuga je ljudi morila
V Rimu, strašno jih davila,
Pa spokorni kličejo
Tebe mater vsmiljeno:
Hitro si jim pomagala,
Kugo 'z mesta vso pregnala.
Krivoverci so kalili
Vero, cerkev zlo žalili;
Svet' Dominik prosi te:
Mila mati, vsmili se!
Rožni venec si mu dala
Krivoverce premagala.

Divji turki so privreli,
Verne kar moriti jeli;
Rožnikranske bratovšne
So te mater klicale:
Turke trikrat si oplasila,
Jih na Turško zapodila.
Moč pekla od nekdanj rada
Sveto cerkev zlo napada;
Pa kristjani molijo,
Tebe Mater kličejo:
Ko je bla nar hujši sila,
Si jim ti pomoč delila.
Ti si toraj, o Devica!
Vselej naša pomočnica;
Tedad k tebi pribežmo,
In te Mater prosimo,
De bi še v sedanji sili
Tud pri teb' pomoč dobili.

Sveti Oče Pij so ubogi,
V stiski, puntarski nadlogi;
Svet'ga Petra dedino
Jim poropat' hočejo! —
Pros'mo Te, mogočna D'vica,
Bodi jim ti pomočnica!

Vladarjem vsim mir in spravo
Spros', Marija, na pot pravo
Tud zaverni zmotene,
Spreoberni grešnike;
De bi vsi Bogú služili,
Tebe Mater prav častili. Burja.

Dar Marii.

S cveticami Te venčamo,
In z limbarji Te kinčamo;
Naj króg neba bo vsih blišav,
In zrak sveta polnó dišav;
Naj solnčni žar in celi svet,
Bo Tebi v dar, o rajski cvet!
Bred Tvoj obraz
Pokleknemo;
Usliši nas —
Te prosimo!

Iz serce puhti molitev gor',
Naj k Teb' doni tud petja zbor,
Naj kviško gre naš jek globok,
In vse želje na kraj visok,
Kjer Mati tam v časti sedi
In gresnikam pomoč deli;
Marija Ti!
Pomagaj nam,
De b' skupaj bli
Kdaj z Jezusam.

E. Tomšič.

Bratovšina

za vedno čišenje presvetiga Rešnjiga Telesa
in podporo ubožnih cerkev.

Dobra reč se mora večkrat obnoviti in v misel vzeti, sicer se lahko pozabi, de se je tudi njeni nar večji prijatli premalo vdeležujejo. Zanesljivo je ni reči, de bi imela toliko prijatlov pri vernih kristjanih kakor sv. Rešnje Telo. Vender smo pričakovali, de se bo bratovšina za vedno čišenje sv. Rešnjiga Telesa hitrejši in obilniši razširjala, kakor pa se to v resnici godi. Tega pa smo krivi mi, ki jo premalokrat v misel jemljemo in priporočujemo. Bratovšina zdaj šteje 500 do 600 družnikov, nar več ženskih, nekaj moških, nekoliko duhovnov; bilo bi jih pa prav lahko že nad tavežent, in zanesemo se, de jih kmalo bo, samo de ne pobožni Slovenci večkrat opominjo na to prelepo cvetlico, na to belo lilijo, ki je pred nekoliko mesci v beli Ljubljani pricvetla. Ta bratovšina je nar lepši, nar boljši in nar častitljivši zmed vsih bratovšin; ona je nar ljubeznjivši: še le ko človek začne uro moliti, prav spozná, kako je to prijetno. Ta bratovšina je tudi lahka, zakaj pri družih se mora vsaki dan nekaj posebniga moliti, tukaj pa le vsaki mesec eno uro, ktero si človek sem izvoli. Če si pa izvoli samotno ponočno uro, ko se manj lučic molitve vtrinja pred Narsvetejšim, si človek le sam sebi dobro stori, ker take ure so še z večimi milostmi ali gnadani obdarovane. Zakaj bi si neki človek enkrat v mescu iz ljubezni do sv. Rešnjiga Telesa nekoliko spanja ne pritergal, ko si zavolj posvetnih reči toliko in tolikokrat pol noči ali še več uterga? Zavolj kupčije in barantije, še zavolj kratkočasa je človek do enajstih, do polnoči po konci; vstane ob treh, ob dveh, ob eni, — še tudi o polnoči, de gre na pot itd., in pa — nemara — velikrat. Zakaj bi enkrat v mescu ene urice ne daroval sv. Rešnjimu Telesu, kar je veliko lažej, kakor une posvetne opravila. Opominimo pa pri ti priložnosti, de ravno

ponočne ure so pri naši družbi še premalo obstavljene; torej bi bilo dobro, da bi novi družniki, kadar in kolikor morejo ali jih je volja, si tudi bolj pozne ponočne in zgodnje jutranje ure odbirali. Nar bolj prazne pa so ure od 7 — 8 zjutraj in od 10 dopoldne do 1 popoldne. Take ure bi morebiti nar lažej prevzeli gosposki in samice, ker služno ljudstvo je takrat več del v opravilih. Prav povzdignjiva je pri ti lepi družbi za molivca misel, da ravno tisto uro, kakor on, jih tudi veliko po svetu sv. Rešnjje Telo moli, in berž ko on odstopi, pride precej drug molivec na njegovo mesto. Blagor mu, kdor k temu kaj pripomore, da sv. Rešnjje Telo nikoli — ne podnevi ne ponoči zapušeno ni! Zapisati v to bratovščino se zamore vsak verni kristjan prav lahko kadar in kjer hoče: vsaki dušni pastir bo prav z veseljem spolnil željo novih pristopnikov in njih imena z malimi darimi (k manjšemu po 50 ali za ubožne saj po 12 novih krajcarjev na leto) v Ljubljano v. č. vodju špiritvalu Henriku Pavkerju ali pa v nunski samostan poslal. Vsakimu duhovnu pastirju na deželi je potreba, da ima zapisnik vsih udov ter vsako leto zbirke sprejme. Taki zapisniki se utegnejo tudi pri g. vodju v Ljubljani dobiti. V Ljubljani se zamore vsaki zapisati v vsakim farovži in pri nunah, in če bo več novih molivcov pred sv. Rešnjim Telesom, bolj zadovoljni bodo zapisovavci in vsi dobri kristjanje. Tudi na Dunaji, kjer je mati bratovščina ljubljanske podružnice, so prav veseli naše nove bratovščine sv. Rešnjiga Telesa, od ktere jim je vse znano, ker se vsaki mesec novi udje tje pošiljajo in je vedno občenje med materjo in hčerjo. — K sklepu naj še opomnimo, da za darove družnikov čiste roke zmiraj pripravljajo razne cerkvene reči za ubožne cerkve, in precej enacih prav lepo izdelanih reči, mašnih oprav itd. je že gotovih, ktere se bodo po veliki noči razdelile. Ob tistem času se utegnejo tudi gospodje za potrebne cerkve oglasiti. Pač bo dosti ubožnih cerkev z njih soseskami razveseljenih, ko bodo čedno izdelane reči, ki jih morebiti zlo pogrešajo, čisto zastoj dobivale in pa toliko obilniši, kolikor bolj se bo bratovščina sv. Rešnjiga Telesa razširjala. Lep zarés in preblag je namen te bratovščine! Torej se zanesemo, da se bo v novim letu — in pa kmalo kmalo prav močno zmnožila, kar ji privošimo s polnim srcem. — Česen in hvaljen bodi Jezus v nar svetejšim Zakramentu.

Kako neka spreobrnjenka iz luteranstva od spovedi piše.

Kar protestante nar bolj straši, da se v katoliško Cerkev zopet nazaj ne vernejo, to je mene nar bolj k temu priganjalo. Imela sim v Rimu veliko katoliških prijateljic, in njih dosti je imelo pri vsi lepoti zlahtnosti in bogastvu obilno dolgih in težkih poskušinj, sej tako se godi na tem žalostnim svetu. Vidila sim, da nekterim tolažila njih prijateljice niso pomagale; zakaj serce ima pogosto skrivne terpljenja, ki jih le tisti pozná, ki jih občuti. Njih veliko človek še zaupljivim prijateljicam ne more razodeti, ali pa če jih razodene, ga ne umejo, ali če ga tudi umejo, se dobi za to le suho: „Milujem vas.“ Vidila sim pa dostikrat, da ob dnevu, ko so spoved opravile, so bile bolj veséle; brala se jim je v obrazu čisto nova jasnost, mir in pokoj, ki bi jim ga človek nazavidil. Iz tega sim sklenila, da spoved katoličanov kratko in malo ni tista natezavnica, kakor jo mi štejemo, temveč da mora skrivno mazilo v sebi imeti, ki rane našiga serca hladi in čeli.

Ko sim potlej to reč bolj prevdarila, sim sama pri sebi rekla: Spoved skrivnih grehov je zamogla med ljudmi le samo od Boga postavljena biti. Kteri človeški modrijan bi si jo bil koli izmislil, ali ko bi si jo bil izmislil, kako bi jo bil mogel ljudem vsiliti? Človek, ki je v svojim sercu zapert, zaklenjen, bi se nikoli ne bil dal drugimu človeku pregovoriti, da bi mu svoje serce razodel, ter bi ga on z malo besedami, ki jih ne govori kakor človek, ampak na

Božjim mestu, sodil in odvezal. To ni moglo nobenimu človeku na svetu v misel priti, da bi se ga ne bili mislili bedaka in zreliga za germado. In vendar jo je sprejelo toliko narodov, in med njimi ne samo nevedno ljudstvo, ampak tudi prav modri in premogočni možje, kakor cesarji in kralji, postavodajavci in vojsaki. Papeži sami, ki so namestniki Kristusovi in imajo oblast odvezovati, pokleknejo ponižno pred priprostiga mašnika, in odkrijejo mu brez pridržka nar globokejši skrivnosti svoje duše.

Po drugi strani se mi je zdelo, da le samo Božje usmiljenje je premoglo tako lahek pomoček iznajti, grehe izbrisovati, ki Božjo pravico razžalijo, ker ono je hotlo, da rana napuha naj se z zdravilam ponižnosti zaceljuje; ako ponižno spoznanje, da je človek krivico storil tudi pri blagoserčnih ljudéh zdraženo serce razžaljenca potolaži, koliko bolj še le Boga, ki je blagost v svojim bitji.

Kar je pa zraven pameti moje serce premagalo, je bilo sprevidenje, da ravno spoved je potreba tega našiga revniga serca. Serce je od nature táko, da mu je vsako terpljenje teža, in kolikor skrivniši in globokejši je terpljenje, tolikanj težej leži na sercu, in toliko hujši mu pritiska in prigrava, dokler se ne najdejo pomočki in pota, da svojo britkost v prijateljsko serce izlije. Primérjala sim pečenje vesti s tisto plošnato glisto, ki želodec terpinči in nadlega, dokler je ne verže iz sebe. Vidila sim v svoji otročnosti, ako sim imela majhno skrivno britkost, da sim jo nekaj časa tuhtala, potlej pa sim jo mogla hoté ali nehoté hišnici razodeti; ko sim jo nji povedala, sim čutila, da mi je bilo lažej.

Bog, stvarnik človeškiga serca, je ti močni potrebi naše nature naproti prišel, in Kristus jo je povzdignil v studenec svoje milosti ter jo je storil nar močnejši pomoček našiga zveličanja. Iz tih premišljevanj, pri čimur mi je Božja dobrotla pomagala, sim sklenila, da me spoved ne smé zderževati v gnanji, ki sim ga v sebi čutila, katoliška biti; me je pa nasproti še le močno k temu priganjala, ko sim mislila na uboge protestante, ki tega nezmerniga serčniga pomočka nimajo, nad katerim se pase tih plamen z dolgim obloženo vesti; posebno pa sim si pred oči stavila smertni trenutek, ko človek prav živo čuti, kako silo potrebuo mu je, od Boga slišati tisto véliko besedo: „Odpustim ti.“

Od konca se je natora temu ustavljala, kaj pa de? Ali komej sim začela služabniku Božjemu svojo revščino razodevati, mi je padel kamen od serca, in sapa je bila lažej, dokler mi ni bilo toliko zlažjano, da sim se sama sebi zdela kakor prerोजना; poslednjič sim se jokala s tako čistim, tako sladkim veseljem kakor še nikoli v svojim življenji ne in ne morem z besedami dopovedati; zakaj, da se to občuti, se mora skusiti. Tukaj se prav posebno podajo une beséde Božje: „Pokusite in poglejte, kako sladek je Gospod.“

Cerkvam poropano premoženje nima teka.

Krivično blago sploh nima teka, cerkvi vzeto premoženje pa še manj zamore tekniti, kir je krivica tolikanj več. Če je Bog že v stari zavezi zažugal, grehe staršev nad otroci do tretjiga ali clo do četrtega rodú kaznovati, se lahko sprevidi, da bo tudi cerkveni rop staršev strahoval nad otroci in dedi. To nam angleška zgodovina kaj očitno spričuje. Po tem, ko so biti tam katoliško vero odpravili in luteransko sprejeli, so silno veliko cerkveniga premoženja poropali in poprodali: zemljiša, pristave, njive, poslopja, desetine, obresti, stoljne cerkve, samostani, opatije, cerkve, kapele, bolnišnice, šole, zvonovi, altarji, cerkveno orodje, skrinjice svetinske, tabernakeljni, svete posode, in sicer vsaktera dragina — vse je bilo poropano, popredano in oskrunjeno. Koliko sreče je obrodilo to veliko cerkveno premoženje tistim, ki so ga prvi po cerkvenim ropu v last dobili? Neki Spelman, ki je v prvih 80 letih po tem ži-

vel. in torej zgodovino prvih posestnikov poropaniga cerkveniga premoženja ložej zvedil, jo je tud v posebnih bukvah popisal, katere sta 1846 dva angleška duhovna zlo pomnožene na svitlo dala. Kaj se v tih bukvah bere? V začetku je bilo premoženje, poropano Cerkvi, 630 družinam v last prišlo; zdaj pa je bilo samo še 14 družin od unih 630 po naravnim podedovanji od staršev na otroke v lasti tega poropaniga premoženja, in ene med temi 14 družinami preklestvo Božje preganja do današnjega dne s prečudnimi nesrečami. Tudi Spelman je bil nekaj tega ropa v last dobil; pravi pa, de je vedno nesrečo imel pri njem, in je prav vesel, de se ga je znebil. Spelman popisuje hišo blizo njegove in znamova okrožje zemljiša 12 milj široko; v tem okrožji je bilo 25 posestev nekdanjih opatij, in 27 pravičnih posestev imenitnih družin. Pravičnih posestev prav nobeno ni šlo v last kake ptuje držine; unih 25 posestev je pa, razun dveh, vse po dva — tri — pet — do šestkrat že prešlo v roke druge držine!

Rajner v svojim „Apostolicus Benedictinus“, pripoveduje drugo enako prigodbo. Nekje na Angleškim je bilo 260 deržin del poropaniga cerkveniga premoženja v last dobilo, v drugim kraji je bil vojvoda Norfolk 20 možem darval v poslednji volji od svojiga premoženja letni znesek 40 liber sterlingov; zmed teh 20 mož je vsaki imel sina deda svojiga premoženja: unih 260 družin je pa samo 60 deržin imelo lastne otroke kakor dede svojiga premoženja. V nekim dostavku pripoveduje osodo unih deržin, ki so bile prve obdarovane s posestvom tistih opatij, in nad vsimi se je spolnilo Božje žuganje, de bo tak greh do tretjiga in četertiga rodú kaznovan. Več prvih posestnikov je brez otrok pomerlo. Od družin veliko tistih posestnikov pa se pripoveduje: „V tretjim rodu so vsi pomerli, v četertim rodu je vse pomerlo od te družine.“ Cveteče deržine so v prečudno kratkim času pomerle, ko se je bilo vendar nadjati, de se bodo prav obilno pomnožile! Nekatero družino je pa nesreča za nesrečo preganjala. Tako na pr. je vojvoda Korl Sufolski poropal 30 samostanov. Njegova dva sina iz poslednjiga zakona sta oba en dan umerla, trije iz te deržine so bili ob glavo djani, v tretjim rodu pa ta velika deržina ni — umerla, temveč — bila je pokončana.

Vizeman pa še drugo spričevanje pristavlja, kako se godi v nasledvanji dedov takim, ki cerkvam pograbljene posestva imajo. Imam prijatla v tem kraji Uradnik je, omikan mož, in je prebiral bukve starih časov. Nekiga dne sim mu pripovedoval od prida, kateriga bi bila angleška dežela v boljših časih od samostanov imela; on me pa vpraša, če vém, de v nobeni deržini cerkveniga premoženja ne podedovajo skoz in skoz naravnost do tretjiga rodú, de bi šlo od očeta do sina, od sina do vnuka? Mu odgovorim, de nisim še pazil na to. Jest sim pa, me zaverne — prav dobro pazil, de je ni le ene deržine ne, v kateri bi bili oče, sin in vnuk klostersko premoženje v lasti obdržali.“

V Hudersfildu je živel tudi takiga krivičniga premoženja posestnik, Juri Armitag, zlo star, imel pa je zdrave sinove: tode narstareji umerje dva mesca pred očetam, tedaj je bil pravi ded že preč. Samostan Rostel nikoli, kar so muhe pregnali, ni imel praviga deda od očeta do sina in vnuka. Sedanji Lord Fikviljam ima tudi samostansko premoženje, in že je zgubil narstarejiga sina. Gospod Edvard Dodivort, posestnik premoženja samostana v Newiland-u je brez otrok umerl. „To so izgledi iz moje okolice,“ pravi Vizeman. To vidimo tudi nad Napoleonam I. Bil je on pravična šiba poglavarjem, ko so bili malo poprej cerkve in samostane obropali. Ko je pa tudi on roko stegnil po cerkvenim premoženji in ga poropal, je mogel v ječi umreti.

(Sonntagsbl.)

Ti izgledi nam pač res očitno kažejo, de poropano cerkveno premoženje nima teka, in de Bog take posestnike kaznuje, kakor je zažugal in se tudi rogoviležem sedanjih časov ne bo nič bolji izšlo, berž ko se nad cerkvenim pre-

moženjem pregreše in ga poropajo. (Ravno to naj si pa tudi skriti cerkveni roparji k sercu vzamejo, ker se dosto pogosti sliši, de tu ali tam božjeropna roka po cerkveni pušici ali drugih rečeh v kerš. cerkvah seže. Gerjé pregorje roparjem! Vr.)

J. B.

Pervi mučenc v Tonkinu.

Novo keršeneec, France imenovan, je služil pri kraljevim bratu v Tonkinu in je po prejetim svetim kerstu posebno rad dela milosti opravljal. Zlasti ga je veselilo merliča pokopavati. Večkrat je kar na ramah nesel merliča pokopat. Njegov gospod to zvé, ga k sebi pokliče in oistro nagovori, rekoč: „Z rokami od merličev oskrunjenimi se prederzneš dotikati mene in mojih reči! Tega ne terpi več, hočem pa, de se takimu opravi in veri, ki te to uči, precej odpovej!“ Gospod, odgovori France krotko, res sim kristjan, in moja vera mi za take dela nebesa obeta. Nobena moč na zemlji me tedaj ne bo primorala, vero zatajiti. V strežbi do vas se ne bom pregrešil, sicer bi si na svojim zveličanji škodoval, tedaj se smete na mojo zvestobo gotovo zanesti. Prosim vas pa, ne zamirite mi, de čas, ki mi čez moje opravila ostaja, darujem Bogú in bližnjimu, svojim bratam.“

Kraljevi gospod, zaprisežen sovražnik kristjanov, se ne more premagati, izžene novokeršence iz službe in mu prepové, še kedaj v njegovo hišo priti. France je pokoren in vesel, de bo zgubivši dobrovoljnost pozemljskiga velikana več časa imel služiti Kralju kraljev. Čez nekaj časa zvé kraljevi gospod, de je France še gorečnejši v kristjanski veri. Ves divji od jeze pokliče svojiga prejšnjiga strežeta in ga sili, se Kristusu odpovedati. „Gospod,“ odgovori France, „nikoli nikakor se ne bom s tako sramoto oskrnil, če bi tudi zato mogel tavženkrat umreti!“ Ves divji reče gospod nato: „Peljite ga preč, tepite ga s šibami in mučite mi ga.“

Strašno povelje spolnujejo; pa če huji so muke, bolj zvišujejo in množijo stanovitno voljo svetiga spoznovaveca. Med tem, de ga od vsih strani s šibami mahajajo, kakor bi toča sula na-nj, in vsiga razmesarijo, je vedno terdil, de je Jezus Kristus njegov pravi Bog, in de ga bo molil do poslednjiga zdihljeja. Poslednjič je bil k smerti obsojen in rabelj mu glavo odseka. To je bil prvi dar, kateriga je tonkinska cerkev Bogú darovala, in ta dar je bil novim misijonarjem predznamnje nar bogatejšiga sadú.

Kakor vsi drugi sveti mučenci, je tudi prvi mučeneec v Tonkinu svoje življenje ves vesel daroval za sveto vero. Tebi, kristjan, je pa berž preveč, če je le majhno težavo ali zopernost za vero treba poterpeti. Kaj bo pa za nebesa, kir se sveti mučenci sadaj tamkaj veselé, kamor tudi ti priti želis? Vzemi križ svojiga stanú voljno na se; hodi serčno za Jezusam po izgledu svetih mučencov, dajaj rad tudi milovšino za misijonarje ter jih podpéraj s svojo pobožno molitevjo.

J. B.

Zdravilo za pust.

Ako imaš serbecino v petah, ki te vleče na ples, vzemi merico sledečiga zdravila, ki ga je zapisal učeni dušni zdravilnik Francišek Salezijan.

1. Ravno takrat, ko vi plešete, gori veliko duš v peklú zavolj grehov, ki so jih storili na plesu, ali pa zavolj plesú.

2. Ravno tisto uro, ko vi plešete, poje veliko mnihov in pobožnih duš Bogu čast, in premišluje njegovo dobroto.

3. Ko vi plešete, jih umira veliko v velicih bolečinah. Na milijone mož in žen terpi veliko na svojih posteljah, v bolnišnicah in družih hišah; terpijo strašne bolečine udarjeni od mertvouda, nadlegovani od kamna in pšena in hudih merzlic. Usnilite se jih in pomislite, da bote tudi vi kdej umirali, in drugi bojo šli na ples.

4. Vas preljubi Gospod, sveta Devica, svetniki in anđeli vas vidijo plesati. Kako jih pač žalite, ko vidijo vaše serca navezane na take neumnosti, in tako zamaknjene v take nečimernosti!

5. In o! med tem ko plešete, teče čas, smert se približuje. Lejte! smeje se vam kliče vas na ples, pri katerim bodo za gosli solze vaših sorodnikov. Storili bote le še eno stopinjo in prestopili se bote iz življenja v smert. Ta dan je pravi dan kratkočasa, ker preselili se bodete po kratkim času eniga trenutka v večno veselje, ali pa v večno terpljenje.

Misijonsko.

(Dalje.)

Kar letnik od Hartuma pripoveduje, je Daničinim bravam po večim in tehtnijim že znano iz pisem, ki so nam pogosto iz Hartuna dohajale. De po g. Gostnerjevi smerti, ko je bila vsa butara na misijonarji Aleksandru dal Bosko, žola ni mogla po potrebi oskerbovana biti, je lahko zapopasti, in osamoteni misijonar, sam bolehen, je mogel marsikaj grenkiga poskusiti. Vidil je, de stareji misijonski rejenci, ki so že nar delj časa dobrote vživali, so bili nar bolj nehvaležni, ter so nar manj blaziga čutila razodevali. Vse svarjenje in žuganje nič ni izdalo. V skerbi, de bi njih zgledi mlajših rejencov ne spačili, je mogel na vse zadnje, kakor koli mu je bilo bitko, štiri take nehvaležnike iz misijona odpraviti. Pomanjkanje hvaležniga čutila, o pač huda in britka reč! Ker je bil g. Viehweider na potu v gornja misijona, je zamogel misijonar Beltrame s svojimi tovarši sv. Križ ob Beli reki zapustiti in se v Hartum k svojimu rojaku Aleksandru v pomoč podati, kamor so prišli 4. maliga travna pretečeniga leta. Tode nekaj malo tednov potem je g. Beltrame-tu že umerl njegov tovarš Angelo Melotto. Dalje pravi letnik: 24. velikiga travna je umerl izverstni misijonski delavec Bogoljub Klančnik. Tukaj je vprašanje, če je res naš rojak Klančnik umerl, ali je le v imenu zmota? Zlasti ker letnik precej potem govori od nekiga Bogoljuba (Gottlieb), ki je že v kimoveu poprejšniga leta (predlanskim) v Hartumu bil, od našiga Klančnika pa imamo pisma še od prosenca 1859 od sv. Križa. Čudno pa je, de od tistiga časa ni od njega nobeniga pisanja več. (Zvedivši to reč, smo precej na Dunaj pisali, in pričakujemo odgovora, če tamkej vedó kaj zanesljiviga). *) (Dal. nast.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Njih c. k. apostoljsko veličanstvo so z visoko določbo 6. listopada **) uniga leta milostno imenovali Ljubljanskiga Kneza Škofa prečastitljiviga visokoučeniga doktorja sv. pisma gospoda Jerneja Vidmarja, perviga dvorniga kaplana in ceremoniarja, vodja v vikšim duhovskim vstavu pri sv. Avguštinu in častniga korarja ljubljanske stoljne cerkve.

Iz Ljubljane. 12. prosenca je bila v gospejskim Ursulinskim samostanu zopet prav giuljiva cerkvena slovesnost. Dve redovni sestri ste namreč na poklic svojiga nebeškiga Ženina svetu za vselej slovó dale in se s slovesno obljubo z Jezusom sklenile: S. Marija Magdalena Kristusoviga vstajenja, in S. Marija Helena sv. Križa. Tri druge device pa so storile prvo stopinjo k tej srečni za-

ročitvi in so redovno oblačilo sprejele, namreč: S. Terezija sv. Antona Padvanskiga, iz Ljubljane; S. Alojzija sv. Janeza Evangelista, iz Tersta, in S. Avguštin sv. Jožefa, iz Ljubljane.

Ob 8. zjutraj so imeli med obilnim spremstvom visoko častitljivi gospod Veliki namestnik Anton Kos slovesno peto mašo, pri kateri so poslednjič imenovane 3 neveste še v svetni obleki in s cveticami ovenčane pred altarjem pričujoče bile. Tudi njih starši in žlahta so bili pri tem sv. opravilu. Redovni sestri pa ste bile že v nunskim koru pri sv. maši. Po daritvi nove zaveze stopijo v. č. gospod Veliki namestnik pred kor k omrežju in vprašajo novici, kaj si vošite ta dan? V živim že davnim kopernenji odgovorite obé z enim glasam, de vošite svete redovne obljube kakor majhen dar darovati Njemu, ki ste si Ga izvolile, Mu v tih samostanski samoti služiti, Njegove nauke in čednosti nasledovati, tudi Njegovo čast podučevaje nezmožno mladost množiti.

Tudi une 3 neveste v cerkvi so bile vprašane, kaj de želijo? in odgovorile so, de si želé svatovsko oblačilo svojiga izvoljeniga Ženina, in de so pripravljene, se svetu in njegovimu veselju, še celo svojim staršem in žlahti se odpovedati in le Jezusu živeti. — V. č. Veliki namestnik so na to petere neveste v prav lepim in tehtnim ogovoru opomnili, kako visok in imeniten je stan, kteriga so si zvolile; napovedali so jim, kako morajo vse, tudi same sebe zapustiti, de bodo nedeljene le samimu Bogú služile; zavernili so jih pa tudi na prezalo plačilo v kraljestvu Božjim, ktero jih čaka po kratkim zatajevanji.

Z britko martro v eni in z gorečo svečo v drugi roki ste zdaj redovni sestri veseliga serca in na glas vpricho v. č. gospoda Velikiga namestnika in svojih staršev slovesno storile svojo obljubo. V znamenje zvestobe ste prejele zaročilna perstana, in s slovesnim latinskim petjem ste svoje veselje zavoljo tega naznanovale.

Potem pristopijo une 3 neveste in v. č. gospod Veliki namestnik so jih zročili prečastitljivi gospéj materi Ursulinskiga reda, de naj jih v duhovno redovno obleko napravijo. Vsaki je bilo naslednjič novo klostersko ime dano, prejele so zagrinjalce ali tenčico, se z njim zagerniti in pokazati, de z veselim sercam v cvetu svoje mladosti svetu za vselej slovó dajo. Slovesno petje je tudi pri tih njih veselje naznanovalo. Sveto opravilo je bilo z zahvalno pesmijo sklenjeno.

Z Dolenskiga se nam strašna prigodba naznanuje. Bilo je, če se ne motim, tretjo adventno nedeljo; mati treh otrok gré k 10. maši; oče nese neko delo sosedu nazaj. (Sosedje pri nas so včasih po četert, pol ure in še delj narazen). Kakor se rado zgodi, se otroci pri peči z vžigavnimi klinčki igrajo, in — veči fantek beži iz hiše, v sami srajci na snegu čepi in gleda, kako lepó gori; manjši dva otroka sta do čistiga zgorela, le od eniga so neki troje večih kosti našli, vse zogljene. Koča je bila samotna, torej nihče poprej še za nesrečo vedil ni, dokler nista oče in mati kupa malo pepela našla namesto kočice in otrok. To je bilo v s—ski fari. Je tedaj zopet nauk, kteriga si niso in si ga ne bodo starši nikoli zadosti v glavo vtepli: „Otrók ne samih pušati!“ „Klinčkov otrokam ne pušati pred nogami!“

Iz Gorice. Iz letašnjiga imenika goriške nadškofije razvidimo, de ima ob začetku t. l. 304 obstavljene in 25 izpraznjenih duhovskih služb ali beneficij; 379 cerkvá; 400 duhovnov, med njimi 41 vpokojencov in počivavnikov, 43 pri družih službah, 21 redovnih. Bogoslovcov goriških je 28, terzaških 15; poreških 12; veljanski 4. Vsih skupaj 59. Škofijska mladenšnica ima 24 rejencov.

Z Dunaja 15. prosenca. ✠ — Odkar imamo novo leto, imamo tudi dogodb dosti domačih in zunanjih, od kterih se mnogo govori in piše, kaj pa de? Gotovo mikavno slehernimu, če tudi ne obdelava političkiga polja, je vprašanje, kaj bo s posvetnim papeževim posestvom, zdaj ko sta se tako rekoč dva leva zedinila, ga razdreti, in kam potem z oropanim de-

* Ravno dospevši odgovor pravi, de je v imenu zmota, ker Bogoljub Kleinhainc je umerl 24. vel. travna, ne pa Klančnik.

***) Ne 6. grud., kakor je bilo v nekterih listih. Vr.

lam? Perva francoska brošura nas je zanimavala o božičnih praznicah s svojimi čudnimi tirjatvami, s sanjarskimi uki o papeštvu in njegovih duhovnih in posvetnih zadevah, s končnim pristavkam, da naj zgubi papež svojo posvetno vlado, češ, da mu le napatke dela pri vladanji duhovnih opravil. Francoski škofje in drugi katoliki so nato moško in brez straha odgovorili, da to ni prav, da bi bilo strašno poropanje, da je papežu neogibno potrebno tudi posvetno kraljestvo, in da se dá to kar dobro z duhovno vlado zediniti, in še več taciga. Zdaj se govori o pismu, ki ga je neki Napoleon papežu poslal, v katerim terdi, naj bi on te okroge pustil, ki so se zoper njega spuntali. — Kaj de bo iz tega, se še ne vé. Napoleon je gotovo v hudi zadregi ali, dolgo se ne bo dalo po vetru mahati. Angleški politikarji in deržavniki so znani papeževi sovražniki in bi raji, da bi se danes ropalo kot jutri. Ali kdo vé, če jih ne bo kje skorej zadel kamniček od te skale, nad katero zmirej s tako togoto škrabajo, če se ne bo naglama ta videzna zveza in edinost pretergala? Bog, ki po čudnih potih svojo Cerkev vodi, in dopuša mnogo viharjev in nadlóg, bo prej ali slej njene sovražnike osramotil. To nam zgodovina vsih časov in krajev priča. Pač rado se zgodi, da kdor drugimu jamo koplje, sam vanjo pade. Ni nam tedaj treba biti nezaupljivim in dvomljivim, kaj de bo iz vsiga tega. Če je tudi klopčič zamotan in nebo oblačno, sej je nad njim previdnost Božja, ki vse prav izpelje. — Mično pa je vendar zdaj, ko vse zoper papeža in njegovo vlado vpije, tudi pošteno in pravično mnenje tacih mož slisati, ki niso naše vere, pa vendar brez strahu pravico govoré. Znani protestantovski učeni Wolfg. Mencil je v svojim listu lepo in pravično svoje mnenje za papeštvo razodel. Tudi učeni angl. zgodovinar Makaulay, ki je ravno unidan umerl, piše v nekem angl. listu takole: „Ni ga na svetu dela človeške politike, in ga tudi ni bilo, da bi paznimu preiskovavcu zgodovinskih reči bolj pristovalo, kakor ravno rimsko-katoliška Cerkev. Zgodovina te Cerkve zedinuje dvé veliki dobi človeške omike. Nobena druga naprava do danes se ni ohranila, ki bi nas zamogla v mislih do tistih časov nazaj spremljati, ko se je dim daril iz Panteona (tempeljna neverskih Rimljanov) kviško valil in ko so leopardi in tigri v Flavijevim gledišču svoj strašni divji lov imeli.“

V primeri s papeži so naj mogočniji kraljeve rodbine le od včeraj. Najdemo jih v tem nepreterganem redu začeni pri tistim, ki je Napoleona I. v 19. stoletji kronal, pa do uniga, ki je Pipina v 8. stoletji kralja pomazilil; pač de, še veliko dalje čez to dobo ta slavna dinastija sega in deleč tam v sinji starosti kakor daljna zvezda pred nami bliši. Kar starost zadeva, je benečanska republika v drugin redu. Ali ta republika (samovlada) se nam zdi nova v primeri s papeštvom, in vendar je že zginila, papeži so še. Papežev prestol še vedno biva, nikakor ne v slabim stanu, tudi ne kakor kako staro znamenje; polu življenja je in krepkih moči. Katoliška Cerkev še vedno v naj daljne kraje sveta pošilja misijonarje, ki niso nič menj krepkiga duhá, kakor je bil tisti Avguštin, ki je s svojimi tovariši v kentovskim okrogu na suho stopil, in še vedno se s tako serčnostjo ustavlja sovražnim oblastnikom, kakor se je nekda Atilu. Število njenih sinov je veliko večji kakor kdar si bodi.

Sv. Cerkev je vidila začetek vsih vlád in cerkvenih uravnáv, ki dandanašnji na svetu bivajo, in kdo nas je kos preveriti, da ne bo tudi vidila konca vsih. Bila je velika in spoštovana prejden so Saksonci stopili na Velikobritansko, preden so Franki prišli čez Rajno... ko so še malike molili v meka-nskimi tempeljnu. In naj berže bo ne manj živa in krepka stala, ko se bo kateri si bodi popotnik iz nove zemlje naslonil na kako podporno razdjaniga londonskiga mostú in bo podertine protestantske Pavelske cerkve v svoj zapomnik risal. (Gl. Volksfrd. I. 10.)

Včeraj, t. j. 14. t. m., so noviga rektorja magnifika v lepi dvorani stare avle vmestili, g. Graseljna, c. kr. vladniga

svetovavca in profesorja pravdoslovja. Poprejšnji se je z lepim govorom poslovil, in povedal, kaj se je v pretečenim letu zgodilo in posebej zadevalo dunajsko vseučilišče. Tudi novi je govoril in sicer od avstr. privatniga práva. — Danes so judje spet novo pravico zadobili. Bog nam daj zdaj vendar mirno in po pravici živeti!

Draga Danica! V tvojim povabilu k naročbi na Zg. Dan. za l. 1860 so me besede: „Temu občnemu namenu (Danico bolj za prosto ljudstvo pisati) ne bo nasproti kak spis, kateri olikanim bravcam vikši zapopadke ali umene bistri in sedanji mračni stan pojasnuje,“ na nekaj opomnile, kar vem, da ti nisi mislila; pa — vsaki ima svojo glavo in svoj nos. In to je dandanašnja slaba navada (da več in hujsi ne rečem), vse brati, kar pod roke pride, brez ozira, kak duh tam veje. (Ti Danica si takim bravcam sicer že dobro levite brala, pa kaj, ko dolgouhi imajo tudi kosmate uhe!) Naj ta mračni stan še jest malo pojasnim. Ne morem dopovedati, kako me zaboli, kadar časnike, katerih glasilka ali geslo je laž, katerih namen zatiranje katoliške Cerkve, zasmehovanje sv. obredov in spodkopovanje kersanskiga življenja, po kersanskih hišah naletim, clo včas po ..... ih. Res ne razumem, kako zamore dober kristjan Wandrer-ja. Presse id. brati brez očitania vesti? In če to zamore, kakosin je ta dobri kristjan? Drugači si te reči ne morem razjasniti, kakor: Ali se berejo tje v en dan brez pomislika, tedaj tudi brez umevnosti, kar omikanimu človeku ni v čast; ali pa je tudi med njimi in nami (katexochen) tisti nesrečni „indifferentizem,“ kterimu je vse enako, ali jud ali turk svoj strup po novicah trosi, da so le novice. Jest mislim, da take časopise zastoj brati, ker ni treba v žep seči, se po slovensko pravi: Meni je enako laž ali resnica, da le ni treba platit'. Kdor pa take brozge še plačuje, ne terpi samo enakomerno laži in resnice, ampak laž — hudobo — pozitivno podpira. Ali je ktero, in ktero je brez greha? (Pst — Danica! to pa le lepo tiho povej, da kak Ij. Correspondent ne začuje, sicer gorje! deževalo bo: Mittelalterliche Dummheit, Volksverdummung i. t. d. Jest sicer ne bom veliko terpel, ker se bom v veliko pomenljivo zatisje [J. J.] skril, al glej, da tebe do belih kosti ne oglodajo). Ipsi judicate — actatem habetis. Meni dovolite le še nekatere prašanja. Od kod je to, da samo duhovnov v našim cesarstvu je okoli 40.000 in en sam zanesljivo katolišk politiški časnik Volksfreund je pojémal zraven svojih prevzetnih sosedov, ker je imel premalo naročnikov? (Zdaj je neki na terdim.) Pravite, da imajo boljše sostavke! „Das ist erst der Frak,“ je rekel neki krevinkler; pa če tudi, ali nismo tega sami krivi? Od kod je toliko nezadovoljnosti, toliko pretresovanja vsih in vsake postave? Ne vemo li zapovedi: „Modrovati, kar je prav, ne modrovati, kar se ne spodobi.“ (Rim. 12.) Od kod, da se od Boga postavljenih vikših pomote, ktere znabiti še resnične niso, tako z nekako radostjo trosijo in dopovedujejo? Je li kterimu kristjanu (tudi učeniku bi rad rekel, pa — si ne upam!) četerta zapoved Božja neznaná? Vem de ni, in — vendar —. Vse to in enako je sad taciga branja; človek se nevedama in nehoté kužniga duha navzame. Seje se nam pa tudi dobro povračuje! Res je sramotno, in lahko si taki časnikarji in mazači v pest smejaajo. Ko bi že le to bilo, naj bi bilo; ali oni še očitno oznanujejo, da imajo 32.000 in koliko še naročnikov „von allen gebildeten Katholiken!“ Tedaj jim mi katoličani sami s svojimi dnarji orožje naproti nosimo, ter strup in zasramovanje, kteriga čez nas obilno razlivajo, še plačujemo! Qui potest capere, capiat.

J. J.

Blazgled po kersanskim svetu.

Ves svet se je zedinil. V čém? „Gegenwart“ pravi, v veselji, da bi papeštvo oropali, kakor je na Francoskim izblekujeno. Papeža obropati, to je še nekaj, kar jih

zamore razveseliti. To pa je le nekatoliški svet, zlasti časnikarski svet, ta tuhtarski, silo prebrisan svet za — časno, prebrisan za svojiga preljubiga Iškarjota, samo dotle, dokler se na verbo ne obesi in se mu drob ne razpoči. Zakaj pri toliko imenitnih znajdbah časnikarski svet vender eniga zvertati ne more, tega namreč: de vedno samiga sebe za norca ima. Samiga sebe za norca ima, kar tiče nar vikši dobrote človeštva, vero, katoliško vero. Ti junaki menijo, de Cerkev po glavi bijejo, pa le sami sebi strašne bertuse dajejo, de si vse možgane zmesajo in sami ne vedo, kaj pišejo, in se v zopergovorih kakor v vertincu sučejo. Včeraj so vpili: Rim bo padel, dans se zopet bojé de ne bo padel, pravi „Gegenwart.“ Ne sprevidijo pa, de sami bodo padli in že padajo, kakor Lucifer in njegova „braća“, ker berlavi ne vidijo še toliko, do kamor telesno oko nese, kam še le dušno! Oni padajo, in v padcu so si še edini v tem, de naj bi se Rim ropal, v hudobii, v grehu edini. En sam hudič, širok svet v trepet pripravi, kaj še le, ko se jih veliko zedini, de bi svet nadlegali! Vender se jim pa to ne bo sponeslo; zakaj tudi dobri se zedinujejo okrog skale sv. Petra, nad katero si je že toliko sovražnikov sv. Cerkve glavo razbilo, in javalne bo drugač, de si jo tudi sedanji razbili bodo.

Dunajsko. Severinska družba tudi to leto zbira romarje v Jeruzalem; saj do 20. svečana mora z odborom na Dunaji obravnati, kdor misli iti. Vloži se za vse stroške 525 gold. n. d. Ako se jih čez 10 oglasi, se bo popotvanje napravilo. Odhod iz Tersta je 11. sušca in popotvanje terpi kaka dva mesca.

Vredništvo izverstniga katoliškiga dnevnika „Gegenwart“ pravi, de pod Božjo obrambo dobro napredova razširjanje tega lista; tode v prehudih časih, ki prihajajo, bo imel tudi katoliški dnevnik težji nalogo, ki ji bo toliko bolj kos, kolikor gorečnisi bo podpiran. Torej meni, ako bi vsaki dosedanjih naročnikov še dva pridobil, bi bil ta list okovarjen za vsako vojsko zoper prekucuharstvo in vsaktere viharje. Ker mora vsih dobrih katoličanov skerb biti, dobre liste podpirati, de hudovoljni sčasama omagajo; torej bodita vnovič priporočena „Gegenwart“ in „Volksfreund“ našim slovenskim bravecem. (Cena obeh po 4 gold. na kvatre) Za hudovoljnimi časniki nevedama tudi drugi potegnejo, ki ne mislijo ravno hudo, in mora se sčasama bravstvo do korenine spačiti. Ravno zdaj po več listih kroži potuhnjeno okrivicevanje, ki vse nesrečo na Rimskim pripisuje svojoglavnosti ali pa nespretnosti kardinala in papeževiga ministra Antonelli-ta. Vsiga ropa tedaj je kriv ta verli mož, ki bi ga bili prekucuhi že tolikrat radi od vlade odpravili. „Ali se ne pravi to: ljudstvo nalaš zapeljevati, poštene ministre za hudobije puntarjev na odgovor klicati, pregrehi pečat čednosti pritisniti in nasproti?“ vpraša „Gegenwart“, to potuho pretresovaje. To je očitni dokaz, kako silo potreba je, le dobre liste brati in razširjati. Zagrebški kardinal in vikši škof so en iztis Volksfreunda za šole, in eniga za učenistvo naročili.

V Bludencu na Voralberskim se je pričela nova rokodelska družba.

„Dunajska Kirchenztg.“ in za njo „Kath. Bl.“ pripovedujejo, kako gerdo je luteranski pastor Kotschy v Waldu na Štajerskim zasramoval pervikrat v svojim novim tempeljnu katoliški „rozenkranc“, papeža „Antikrista“ ime-noval, vero v pričujočnost Kristusovo v nar svetejšim Zakramentu z neumnostjo kerstil itd. Gerdo vedenje nekiga luteranskiga kmetavsa pri katoliški ženitnini je kazalo, de pastorjeve besede niso bile na prazno zemljo padle; je namreč prav po komedijansko tudi on sv. rozenkranc o ti priliki zaničeval in steno v cerkvi po pasje onesnažil, potem pa iz cerkve šel, kakor bi bil — kdo vé — kako unasko djanje zveršil!

Iz slovske škofije so tudi bogoljubne žene poslale svojo molitavnico do sv. Očeta v Rim, v kateri pi-

povedujejo, kako jih je serce bolelo, ko so izdajavski otroci jeli vpiti: „križaj ga križaj!“ in zdaj ko je hudobija svoje roke očitno stegnila po lastini svetiga Petra, tudi oné kakor uue na Golgoti, pridejo na svitlo, svojo nar veci gnjusobo nad tem djanjem razodet: td.

V Pragi bo pod vredništvam v. č. g. kanonika K. Vinařickiga, slavniga pisavca, začel letas izhajati časopis katoličkého duchovenstva v 8 petpolnih sošitkih, katerih prvi izide 15. svečana. Obsegal bo ta list obravnave razdelkov bogoslovja in ukovodstva, slovstvo, to je, pretresovanja znamenitih del bogoslovnih domačih in tujih, in pa dnevno kroniko ali sedanje vsakdanje dogodbe. Glasilka mu bo; pravica in ljubezen.

V Pragi je v god sv. Janeza apostljna 9, na Dunaji 33 usmiljenih sester obljubo storilo.

V Galiciji je pred 60 leti zmed 76 prebivavcov bil 1 jud; zdaj je že zmed 9 eden izraelec. Če tako dalje gre, ali se ne bo dežela pojudila? -- Na Dunaji, toži „Gegenwart“, kako si 32 milijonam katoličanam nasproti on-dotni judovski časniki prederznejšo veseliti se in poskakovati zavolj tiste tatinske in roparske Lageronjerove brošure na Francoskim, ki svetuje, de naj sv. Očeta njih deržave odé-rejo.

Do ogerskiga pervostoljnika je prišel od sv. Očeta odgovor na milo pismo ogerskih škofov do papeža, v katerim sv. Oče pravijo, de kakor taka verna vdanost zasluži nar veci hvalo, tako ona tudi močno obuduje in množi Njih ljubezen do unih.

Nemško. Protestant Heinrich Leo popisuje zani-karnost, potuho in zvijačnost sedanjiga sveta, prelepo spričevanje daje katoliški Cerkvi ter pravi: „Kar se nar bolje še derži, je papež in katoliška Cerkev... Premišljevanje duhovne moči, ki se v katoliškim svetu vzdiga, je edino serce poživljajoče, kar so nam prinesli poslednji mesci, — kakor požirek hladne vode v dušeci soparici, kakor sladke poživljeje se razlega nagovor sv. Očeta od 26. kim. po Evropi in spijoče vesti zbuduje, itd. — Sploh bi moglo dunajskih časnikarjev, ko bi ne bili judje, sram biti, de se celo zmed protestantov pošteni glasi slišijo, ki kratko in malo ne poterdijo osnovaniga ropa nad papeževu deržavo. Tako na pr. tudi „die Spenersche Ztg.“ protestanšk list, Anglii terdo očita, de svojimu maliku, svobodi italijanski, daruje papeštvo, ki je še zmžno se premogočni Napoleonovi sili ustavljati. — „Kirchztg“ naravnost pravi, de je novi francoski čamer (Ausgebur) v Berlinu slabo srečo našel; in neki protestanšk list dokazuje, de zdaj ne smé biti več razpora med katoličani in protestanti (v deržavskih rečeh) in de narodi imajo le eniga nasprotnika, napoleonstvo, ki je evropejsko ravnotežje že močno pretreslo.

Parsko. Neki pars list meni, de tisti francoski knjižari se spodobi nadpis: Hudoba se je pokapucinil in pridiguje za papeža.“ De ga pa kdo res ne šteje kapucina, je on sam obilno poskerbel, ker mu povsod parkelj skozi kožo moli.

Laško. Lahum se pač že mnogoterno vtépa njih puntarstvo. V Florenci so protestanške angleške družbe že napravile protestanške šole za katoliško ljudstvo, čimur se je vikši škof zastonj ustavljal; ljudstvo pa je bilo s to prederznostjo tako razdraženo, de je več protestanških verolovcov po ulicah jelo tleči, in je Ricasoli, znani poglavar, nato zapovedal tiste šole zapreti, v katerih so uni berbomuharji zasramovali vero laškiga ljudstva.

— Tudi v Turinu začenjajo katoličani zoper cerkvene sovražnike na toge stopati. Starušina (senator) Collegno in poslanec Conte Cays sta dala razglase v prid sv. Očeta; od družh se enačiga pričakuje. Tudi se bo iz Turina poslalo pismo verne vdanosti do sv. Očeta.

Jezuit O. Ricasoli je bil iz Florence na Apenine pregnan, ker je dopisoval z osebami, ki jim ondotna vlada ni po volji, desiravno mu niso vedili nič hudiga skazati.

V samostanu la Verna se pokori za to, česar se ni zadržal.

Diktator Farini je dal Felletti-a (Inquisitorem s. Officii) na tožbo deržine Mortara zavoljo otrokoropa zapreti, ker je bil keršeniga mladiga Mortarata dal v katoliško rejišnico. „Armonia“ Farinitu dopoveduje, de je Felletti po takratnih postavah delal: kako zamorejo sedanje postave svojo moč na prejšnji stan stezati? Pri puntarjih je vse moč.

Rimsko. V začetku grudna je bil pričel ameriškanski vstav ali sobivališ v Rimu, ki je večidel s pomočjo Propagande napravljeno. Zbirke za njegovo ohranjenje po ameriškanskih škofijah so obilne. Vsi narodi imajo namreč v Rimu svoje posebne vstave ali kolegije za odgojo duhovne mladosti. Francosko ima tri, Amerika dobi zdaj družiga itd. Tudi Iliri imajo svoj vstav pri sv. Jeronimu. Kdaj ga bodo neki Slovenci dobili?

„Katol. listu“ dopis iz Rima terdi, de Rimljanje sami na sebi nisi puntarskiga duha; kar se napačniga godi, de gre na brado Rimljanov, podžgejo pa vender drugi. Pravi, de Rimljanje dobro pomnijo francoskiga jarma v začetku sedanjiga stoletja in nesrečnih let 1848-9, ter ne želé družiga razun popolnoma proste papeževe vlade ... pravih puntarjev, de je le malo več kakor belih vran.

Pred večimi prazniki je v Rimu navada, de se obhaja tri- ali devetdnevica s pridigo in petjem in litanijami pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesam, in zadnji dan je zahvalna pesem. 7. u. m. k sklepu take devetdnevne so prišli bili sv. Oče v cerkev 12 aposteljnov z navadnim spremeljavstvom. To spremstvo je tako, de po ulicah, kodar imajo sv. Oče priti, napred jezdi tekavec, za njim nekoliko trenutkov pozneje 2 dragona, zopet kmalo 12 dragonov in 12 plemenitih stražnikov, na to nasledujejo sv. Oče se peljaje s 6 vranci z enim ali 2 kardinalama, precej za njimi jezdi plemenita straža, potlej drugi šestprežni voz z predniki papeškiga dvora, potlej dva četverprežnika in poslednjič 24 dragonov. Po ulicah je tisti čas iz spoštovanja, Rimljanam prirojeniga, vse tiho, tako de se štropot od delec sliši; ljudstvo pa pada na kolena, de papežev blagoslov prejema. Terg pred cerkvijo je bil poln ljudstva, pa nihče ni zinil; cerkev je bila vsa natlačena, de sim komaj vanjo priril, piše dopisnik, pa vse je klečalo, molilo in pelo. Po litanijah so z veličastnim, moškim, jakim pa vender ljubeznjivim glasom zapeli sv. Oče „Te Deum.“

Iz Rima pišejo na Parsko, de je bil v prvi polovici uniga mesca kardinal Eischach prišel k sv. Očetu, ko so ravno monakovsko milo pismo do sv. Očeta brali. Poprejšnji vikši pastir monakovske čede je našel sv. Očeta silo ginjeniga, in s solznimi očmi so kardinalu rekli: „Kako sim zaslužil, de mi Bog toliko tolažila daje? Tolikih enoglasnih naznanil še nikoli ni bilo.“ — 25. u. m. je umerl v Rimu knez škof v Asti.

Francosko. Napoleon je pisal sv. Očeta pismo, v katerim naravnost pové, kaj de misli: svetuje namreč, de naj se papež puntarskih okrajin znebi. — De je temu Rim in vesoljni katoliški svet nasproti, je dobro znana reč. Govori se valed tacih okolišin, de hoče papežev poslanec Pariz zapustiti. — Prusija in Rusija ste zoper namene pariške brošure; torej neki tudi s kongresam nič ne bo, in vsled vsiga tega utegnejo laški prekucuh daljši berzde dobiti. Bojé se v novim letu punta zoper papeža, Avstrijo in Neapel. — Čuti se, de bivajo obravnave in razjasnovanja med Rimam in Parizam.

Francosko. V Masilii je bil 30. listop. u. m. škof posvečen v. č. g. Grandin, ki je prišel ko misijonar iz nar bolj merzlih krajev ameriškanskih ob severnim tečajj zemeljnim kjer se človek le kakor s čedežem ohrani. Zapuščeni so bili ljudje tam gori, kamor se bo zopet vernil ta Oblát k svojim samostanskim bratom; so pa mende dobre volje in že se deržinsko življenje na boljši obrača. Žene posebno čutijo

dobroto sv. evangelija; bila je namreč navada pri tih narodih, de so žene še le po lovskih psih ostanke od jedi dobivale, ktere so jim iz usmiljenja metali.

Orleanski škof Dupanloup (r. Düpanlú) je v zalim listu kteriga lepote se vse čudi, overgel prekucijske namene znane Lageronjerove knjižure; Tudi dragi nar imenitniši katoliški možje v tem oziru stopajo na noge. Pripraviti namenjajo vladarskimu shodu zapomnilo (memorodam), ki se bo opiralo na poprejšnje obljube francoske vlade, rimsko deržavo celo ohraniti. Naslednji je obseg Dupanloupiga pisma: „Malokrat v življenji sim naletel pisanje, de bi bil pisavec zvižace, debele zopergovore in, otipljivo zblodo z veči samolastno zaupnostjo in z obilniši zanesljivostjo stavil do svoje spretnosti in do priprostosti svojih bravcov. Spisavec, ki se katolika razkazuje in terdi, de Cerkev spoštuje in ljubi, ktero de hoče oteti, je imel „Times“ (r. Tajms) za svojiga perviga založnika. Ako kongres Vašo brošuro v zapisnike vzame, se oskruni. Ali ne bo se oskrunit. Jez saj imam polno zaupanje do blazih mož, do visokih diplomatov (deržavnikov), ki nam jih Evropa pošlje. Delo, ki se Vi prederznete kongresu ga vsilovati, je krivica, posvečevanje prekucije, slovesno sprejeti puntarskiga načelstva v evropejske pravice, krivičnost za vse vladarje, zveličevanje samosilstva, izdajstvo nad nemočnim. Vi hočete papeža v stan deržinskiga očeta prestaviti, ki ga njegovi otroci zavolj nezmožnosti pod oskerbnitvo denejo — s tem de se mu bo kosce kruha plačeval, pa brez sodnije, ktera bi k plačevanju morala, ako bi kateri svoj oddelek odrekel. Zatlacenje in natveznost, znepoštovanje in tlačanstvo vi imate odmeunjeno, de bi svitlimu poglavarju katoliškiga sveta njegovo varnost in visoko čast zagotovili. Vi menite, de papež je že premagan, ker je tri mescé, kar njegove okrajine prekucujete. Vaš um je kratkoviden, Vaša previdnost berlava. Tako naglo se ne podamo. Papeži so že vse kaj družiga vidili — in še na bran stojé. Vi menite, de je papež obožal, ker se prederznete, preživka mu ponuditi. Iz Vaših rok bi ga on kratko ne sprejel; zakaj ob svojim času bi mn vi svojo dobroto očitali, ali pa si jo dali drago plačati. Milovšina! Oj mene, ako papež dotlé pride, jo bo z veči dostojnostjo sprejel iz rok ubožnih, kakor pa iz Vaših. Pet sto škofov, ki so po vsim svetu glas zagnali za njega, bi še koli zamoglo v sili kok belič zanj nabrati, in ako bo potreba, mu bo katoliški svet dajal tudi še vojakov. Mislite kajli, de ne teče več kri po naših žilah, in de ne bije več serce v naših persih? Dobro glejte! Vi nas bote na poslednje rezno razžalili. Ne vém, če nam je potreba, de bi nas kdo budil: po vsaki ceni pa nam znate dobro oči odpirati, itd.“

Ker je „Univers“ rekel, de spisavec knjižure „Le pape et le congres“, ki se pobožniga katoličana imenuje, nič ne vé ne od cerkvenih zapoved, ne od cerkvenih preklicov (cezur), je bil v drugič posvarjen.

— Ob noveletnim vošilu francoske posade v Rimu se sv. Oče imeli ogovor do francoskiga generala Gosona, v katerim imenujejo tisto francosko knjižuro: „spominek hinavčine in nevredno zbrogza zopergovorov“ in se zanemo, de francoski cesar ni ž njo enacih misel.

— V. č. g. Bonald, ljonski vikši škof je neki rekel, de ne bo svojiga sedeža v staraninstvu ali senatu zasedel, dokler se cesar ne bo jel do papeža drugač obnašati.

V Parizu se govori de je pruski namestni vladar daroval sv. Očetu 40 milijonov tolarjev; drugi pravijo, de bi Jim bil rusovski cesar ponudil 18 milijonov tolarjev. Če je v tem kaj, in koliko resnice, se ne vé; veseli pa so francoski katoličanje slišati take novice.

Po Parizu krožijo besede, ki jih je neki cesar Aleksander II. izustil: „Si les rois appuyeront les insurgés, dans dix ans il n'y aura plus de souverains en Europe.“ „Ako bodo kralji puntarje podpirali, v desetih letih ne bo več vladarjev v Evropi.“

V Lijonu šteje milovavnica do sv. Očeta 25.000, v Nimesu- do 50.000 podpisov. To nasprotnike hudo kolje.

Francosko. Katoličanstvo toliko bolj svojo moč razodeva, kolikor več terpi. V enakim pomenu se sliši, da že davno o Božiču v Parizu cerkve niso bile tako napolnovane kakor letas.

— Vsi prekucuharski listi so mende po trojno in četrto obloženi s sardinskimi Mavriškimi in Lazarovimi redovi; katerih eden, Peyrat lista „Presse“ je vendar neki ta počastek nazaj poslal.

— **Za novoletno vošilo** je druge leta do 200 duhovnov spremljalo vikšiga škofa k cesarju; letas jih je bilo samo 14, in vsi ti so bili prisiljeni. Toliko obilniši pa so bili protestanski in judovski vošilci.

V London-u je bil 3 t. m. velik ljudski zbor v prid sv. Očeta papeža, pri katerih je bilo čez 2000 pričujočih. Govorniki so bili iz zgoli neduhovskega stand, obseg njih govorov je bil: hvala papeštva, potrebnost njegoviga svetniga vladarstva, hudo klofirničenje znane zanikarne knjizure itd.

V Liverpoolu je listopada uniga leta redemtorist O. Furnis imel 14dneven otrošk misijon. Sv. maša, roženkranc, razlaganje molitev, pripravlanje na spoved in sv. Ohajilo in blagoslov z Narsvetejšim so bile imenitniši opravila. Bilo je silno ginljivo. Čez 1500 otrok je bilo šlo k spovedi in so bili v škapulirsko bratovšino sprejeti, čez 1200 k sv. Ohajilu, potem je vsaki otrok pred O. redemtoristam obljubil, da se bo varoval vsaciga smertniga greha. Po misijonu jih je bilo še 615 birmanih. H koncu je bila pridiga od stanovitnosti, postavljenje misijonskiga križa, blagoslov. — Kaj tačiga bi se tudi na Slovenskim lepo podalo.

Irsko. Pri velikim metingu (ljudskim zboru) v Drogedi je poglavitni govornik dr. Dixon rekel med drugim: „Napoleonova zvezda pada. ... Ne bo je več doživel Madžente, ne Solferina, ampak Vaterlu“.

V Ameriki so jeli posebno za to skrbeti, da se nedelja bolj zvesto praznuje. Konjska vožnja po železnicah, kakor je v Ameriki navada, je v Filadelfii ob nedeljah ustavljena. Tudi parobradarjenje na rekah Delavare in Šuikil misli vlada ob nedeljah prepovedati. V zveznih državah se po železnicah le toliko vozi, kar je prav silo potreba. Še več enaciga se bere; in vendar je tankaj obertnija v lepšim cvetu kot kjer si bodi. Tudi katoliška vera se veselo razširja; ni ga tedna, da bi se kje v zveznih državah kaka cerkev ne jela zidati, ali se ne posvečevala. Število spreobrnjenj čedalje bolj raste, še celo v Virginii, ktera se je dolgo časa katoličanstvu sovražno ustavljala. Duhovnov pa še zmirej primanjkuje, desiravno se tudi le-ti množijo; od velike noči so jih zveznice 10—12 zgubile, dobile pa 25 novoposvečencov. (Kirchenztg.)

Iz Kitajskiga naznanuje list apostoljskiga namestnika Pavla Perny-a 1. mal. serp., da so kristjanje na znotranjim kitajskim zmiraj v nevarnosti. Eniga njegovih tovaršev so na njegovim potu na Tibetansko vjeli. Učenca, ki ga je spremljal, so neusmiljeno terpinčili. Misijonar stavi malo upanja v nove zaveze, zlasti ako ne bo zmiraj francoskiga brodivja v kineskih vodah. Ob pomorjih, pravi, bodo morebiti nekako svobodo dopustili, mi pa — globoko v nar daljših kotih, bomo zanesljivo imeli še več prestati, če si tudi ne bomo očitno preganjani.

Cerkveno slovstvo.

Bratovšina svete Uršule in njenih ss. tovaršic za srečno zadnjo uro, ter za nasprotno keršansko podučevanje in bratovsko opominovanje k lepimu življenju, podučne in molitvene bukvice bratam in sestram te bratovšine in slehernimu v poduk in spodbudo, — so z dovoljenjem v. č. velike namestnije Ljubljanskiga škofijstva vno-

vič prišle na svitlo. Te bukvice obsegajo v prvim delu vodila te bratovšine, življenje sv. Uršule in njenih ss. tovaršic in druge dobre nauke, v drugim pa nar potrebniši molitve s sv. mašo, litanijami sv. Uršule in nekterimi pesmimi. Znano je že iz Zgodnje Danice, da je v Celji mati bratovšina te družbe, ki že lepo število udov po več krajih šteje; zdaj pa so prišle še bukvice na svitlo, ki zlasti vodila naznanujejo, po katerih se v vsakterim kraji lahko napravi z vikšim privoljenjem podružnica une bratovšine. Koristna je ta bratovšina ne le zavoljo molitve za zadnjo uro, temuč zlasti tudi, ker je po 11 oseb ravno tistiga stanú skupaj sklenjenih, ki nasproti eden nad drugim nekako čujejo, se pred hudim nasproti svari in k dobri mu budé. Bolj natanko se te reči zamorejo zvediti iz bukvic, ki se pri bukvarji Gerberji prodajajo.

Svete pesmi gosp. J. Volčiča, tretje bukvice; — Stezica v nebeško domovino; — Bukvice od presladkiga imena Jezusa z naukam v mnogih zgledih zoper gerdo kletvinjo, rotenje itd. so delca za majhne krajcarje (pri Kremzarji), na ktere utegnejo oči obrniti, kateri želé mladosti, šolarjem in sploh otročičem koristiti. Vprašalo se je po pomočku zoper kletvinjo, ktere je tolikanj že med smerkovimi otroci; ko so bile bukvice zoper to ostudnost s sv. mašo na koncu na svitlo dane, pa zastoj stojé, ležé in se valjajo po predalih.

Darovi za sv. Očeta papeža Pija IX.

Ut inimicos s. Ecclesiae humiliare digneris, „quorum os maledictione et amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem: contritio et infelicitas in viis eorum, et viam pacis non cognoverunt: non est timor Dei ante oculos eorum“ Psalm. XIII, 3. Te rogamus audi nos: Trije duhovni iz Ljubljane 1 cekin in 1 gld. — Neka žena, da bi ji Bog dal srečno zadnjo uro 1 tol. t. j. 2 gold. 10 kr. Njen mož, da bi Bog sovražnike sv. Cerkve ponižal 1 gold. — Neimenovan 3 gold. 50 kr. A. V. keršenica 1 gold. — Dve keršeniči, da bi Bog potolažil nasprotnike sv. Cerkve 2 gold. 51 kr. srebr. — Neka samica 1 gold. — „Tu es Petrus, et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praevalent adversus eam: Četerošole 40 kr. — Adjuva nos, Deus salutaris noster, et propter gloriam Nominis Tui Domine libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter Nomen Tuum. Ps. 78.: 10 tolarjev Marije Terezije za sv. Očeta. — Devica, da bi Bog sv. Očeta obvaroval 1 gold. st. d. v sr. — G. Fr. J. 1 gold. st. d. v sr. — G. J. Z. 3 gold. n. dn. — Neimenovana 1 gold. n. dn. — Dobrotnica 1 gold. st. dn. sr. — Keršenica z drugo skupej 1 gold. 30 kr. — J. S. duhoven v Ljubljani 1 papežev in pol bolonjskiga tolarja. — A. Z. mežnar 1 papežev tolarček. — Duhoven iz Ljubljane 1 tolar. — Devica 1 tolar. — Marija Virant 1 tolar. — Marjeta Peček 1 tolar. — Petrus Petro 3 gold. sr. — Edvard Novotni, ženin, 2 gold. sr. — Dekla 2 gold. sr. st. dn. — Dekla 1 gold. sr. st. dn. in 40 kr. n. dn. — Neka revna dvajsetico st. dn. — Rozalija O. 2 gold. — Krisusovimu namestniku 1 gold. — Blaž Doleneč 1 gold. Neka revna 1 gold. — Neimenovana 1 gold. — Marija V. 2 gold. 20 kr. — Marija U. 1 gold. 50 kr. — Urša Livk 1 gold. — Neža Bl. 50 kr. — Dekla 1 gold. — V v. č. škofijsko pisarnico je poslala naslednje darove ribniška dekanija: Vv. č. gg. Ignaci Holcapfel, dekan 5 gold.; — Janez Brodnik, fajmošter 3 gold. — Juri Janež 1 tolar; — Jož. Lesjak 2 gold.; — Jan. Kaplenik 1 gold.; — Mat. Perčič 1 gold.; — Jan. Juvanec 1 gold.; — Jak. Rus 1 gold.; — Rih. Frank 1 gold.; — Fr. Indihar 1 gold.; skupaj 1 tolar v sr. in 16 gold. a. v. — Neka kuharica 1 gold. 50 kr.